

civics

Ghid de atitudine & activare civică

cul

CIVICULT: GHID DE ATITUDINE ȘI ACTIVARE CIVICĂ

Alba Iulia, 2020
forum.org / civicult.ro

Finanțat prin:

Dezvoltat de:

Proiect realizat cu sprijinul financiar al Fondului pentru Inovare Civică, un program dezvoltat de Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile (www.inovarecivica.fdsc.ro).

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a programului „Fondul pentru Inovare Civică”.

CUPRINS

0

CUVÂNT ÎNAINTE

Cine suntem și ce vrem, de ce am făcut acest ghid și cam ce ne-am imaginat că ai putea face cu el.

PAG. 7

1

AUTORITĂȚI DE LÂNGĂ TINE

Ce fac primarul și consiliul local, cu ce te ajută pe tine consiliul județean sau prefectul.

PAG. 9

2

DIALOG ȘI PRESIUNE

Statul trebuie să lucreze pentru tine așa că dacă nu-și face treaba, nu te plânge și nu sta degeba.

PAG. 23

3

IMPLICARE CIVICĂ

Idei de implicare pentru tine și toți prietenii tăi. Și pentru vecini. De fapt pentru toată lumea.

PAG. 45

4

ALEGERI, ALEGERI, ALEGERI

Democrația depinde de tine. Votează și înscrie-te observator să te asiguri că totul e corect.

PAG. 73

5

MAI MULT, MAI ORGANIZAT

Înregistrează o asociație și pune-te pe treabă. Felicitări, ești parte din societatea civilă.

PAG. 85

Căutăm cetățeni implicați

0. CUVÂNT ÎNAINTE

O societate puternică, sănătoasă, nu este una în care nu există probleme (ar fi, desigur, o utopie), ci una în care cetățenii se implică activ pentru rezolvarea celor existente pentru că înțeleg că soluțiile depind în bună măsură de ei.

În activitatea noastră am observat că de multe ori ar exista interes pentru *implicare*, dar lipsește un catalizator, ceva care să faciliteze primii pași – fie că e vorba despre a începe ceva de la zero sau de a trece un nivel mai crescut de implicare.

Am conceput ghidul de față tocmai pentru asta: pentru a fi un catalizator, un „motor de căutare” personalizat pentru lucrul cu instituțiile publice și o introducere spre societatea civilă.

Informațiile din acest ghid nu sunt noi, există pe internet, în legi, sunt cunoscute de către cei direct implicați - angajați ai instituțiilor publice sau ONG-urilor, însă sunt rareori prezentate accesibil, rezumate și clarificate încât să fie utilizabile.

Ghidul este structurat pe capitole care arată diferite fețe ale unei comunități:

- ▶ Ce fac (sau ar trebui să facă autoritățile publice locale) și cum poate cetățeanul simplu să pună presiune pe autoritățile care nu-și fac treaba.
- ▶ Ce înseamnă societatea civilă, care e rolul presei independente și care sunt modurile de implicare în comunitate.
- ▶ Cum funcționează alegerile și ce înseamnă acreditarea și coordonarea observatorilor indepenenți.

Pe tot parcursul ghidului, ne-am străduit să completăm informațiile din legi cu experiența noastră într-un ONG civic.

Pentru mai multe resurse, puteți accesa și platforma online civcult.ro.

Echipa Forum Apulum

1.

AUTORITĂȚI DE LÂNGĂ TINE

Structurile direct responsabile de bunul mers al unei comunități sunt, cum e și firesc, cele locale.

Desigur, acestea „traduc” directive mai mari, stabilite la nivel național, însă responsabilitatea aplicării și modul în care se face lucrul acesta aparține oamenilor de lângă noi:

primar, consilieri locali, consilieri județeni, președinte al consiliului județean.

Capitolul 1 face un rezumat al acestor instituții: cum funcționează, care le sunt atribuțiile și cum ar trebui să se raporteze la cetățeni.

PRIMARUL

Propune proiecte
către consiliul local.

Pune în practică deciziile
luate în consiliul local.

Este șeful personalului
angajat în primărie.

Conduce serviciile
publice locale.

CONSILIUL LOCAL

Structura principală
de decizie la nivel local.

Consilierii se întrunesc în
ședință minimum lunar.

Nu primesc salariu, doar
indemnizație de ședință.

Sunt obligați să se
consulte periodic
cu cetățenii.

SECRETARUL

Funcționar public
angajat prin concurs.

Veghează ca Primarul,
Președintele CJ și C.L./C.J.) să
respecte legea.

Nu este subordonat
autorităților locale.

CONSILIUL JUDEȚEAN

Răspunde de serviciile publice de la nivel județean.

Coordonează activitatea consiliilor locale din comunele și orașele județului.

Consilierii județeni sunt obligați să consulte cetățenii.

Consiliul se întrunește minimum o dată pe lună.

PREȘEDINTELE C.J.

Ales direct de cetățeni (a existat și varianta alegerii de către consilieri).

Conduce ședințele C.J., răspunde de cum se cheltuie fondurile.

Coordonează instituții județene, de exemplu spitalul județean, bibliotecă județeană, protecția copilului etc.

PREFECTUL

Reprezentantul Guvernului în județ (este numit, nu ales).

Verifică activitatea C.L. și CJ și a instituțiilor din județ ce țin de Guvern, cum ar fi inspectoratul școlar județean.

CONSILIUL LOCAL

Este format din consilieri aleși prin vot direct, care fac „legi” locale (denumite hotărâri).

Hotărârile de C.L. definesc de la cum arată strada pe care stai, până la dotările școlilor din localitate sau cât costă să parchezi în centru.

Consilierii locali:

- » Consilierii locali sunt aleși prin vot direct (mandat de patru ani).
- » Un cetățean poate să fie consilier local de oricâte ori, dacă este ales.
- » Numărul de consilieri locali este stabilit în funcție de numărul de locuitori (codul administrativ definește numărul, pe intervale).
- » Se întâlnesc în ședințe de Consiliu Local, cel puțin o ședință pe lună.
- » Consilierii locali sunt obligați să se consulte cu cetățenii periodic, prin audiențe.

Responsabilități principale C.L.:

- » Aprobă bugetul, stabilește și aprobă taxele și impozitele locale, cum ar fi impozitul pe locuință.
- » Aprobă construcții sau (re) amenajarea de parcuri, blocuri și obiective turistice.
- » Verifică documentele tehnice și avizele necesare lucrărilor de investiție (ex. reabilitare școli, iluminat public, modernizare străzi).
- » Aprobă strategii pentru dezvoltare economică, socială și de mediu (ex. măsuri pentru sprijinul firmelor locale, dotare creșe, programe de colectare selectivă a deșeurilor).
- » Aprobă înființarea de noi școli, spitale, cămine culturale și orice alt serviciu public, controlează serviciile publice cum ar fi poliția locală.
- » Poate schimba orice nume de străzi, piețe sau obiective turistice.
- » Hotărăște cu ce orașe din străinătate se înfrățeste localitatea.
- » Hotărăște dacă localitatea cooperează cu alte entități juridice pentru a face acțiuni sau proiecte comune.

COMISII DE SPECIALITATE

- » După ce consiliul local stabilește care sunt principalele domenii de activitate, înființează comisii de specialitate formate din consilieri locali în funcție de experiența și cunoștințele lor, fiecare comisie își alege câte un președinte și un secretar.
- » Orice proiect de hotărâre, înainte de a fi votat în plen, este verificat de către comisia de specialitate, care dă un aviz pozitiv, negativ sau poate să propună amânarea votului.
- » Toate ședințele comisiilor de specialitate sunt publice.

de exemplu

Consiliul local poate să adopte o hotărâre prin care să decidă subvenționarea transportului în comun pentru diferite categorii: elevi, pensionari, persoane cu handicap etc.

La propunerea cetățenilor sau asociațiilor, pot decide să susțină financiar evenimente culturale de interes public.

PRIMARUL

Persoana care se ocupă de modul în care arată și funcționează localitatea și se asigură că sunt respectate drepturile cetățenilor din localitatea în care este ales.

Alegerea:

- » Primarul este ales de către toți locuitorii majori care locuiesc* în localitatea în care candidează.
- » Mandatul unui primar este de 4 ani.
- » Nu există limită de mandate pe care le poate avea un primar

* Fie domiciliu, fie reședință (flotant). Regulile specifice se pot modifica, se recomandă verificarea în perioada alegerilor.

Responsabilități principale:

- » Propune proiecte de hotărâri către C.L. și pune în aplicare hotărârile.
- » Organizează alegeri și referendumuri în localitatea în care este ales.
- » Propune bugetul local pentru aprobare și răspunde de execuția bugetară.
- » Previne/gestionează situații de urgență.
- » Supraveghează, controlează și îndrumă orice activitate de ocrotire a copilului minor, participă la judecarea cauzelor cu minori și previne separarea minorului de părinți.
- » Conduce serviciile publice locale – poliția locală, salubritate, alimentare cu apă, iluminat public, alimentarea cu energie electrică etc.
- » Numește, sancționează și suspendă persoanele care conduc instituțiile publice și serviciile publice locale, cum ar fi poliția locală, transportul în comun, salubritatea, creșele etc.

Dispoziții

Primarul poate da și dispoziții, în contexte clar definite. De exemplu, dispune restricții de circulație în timpul unor evenimente publice, poate dispune măsuri referitoare la autoturisme abandonate și este obligat să dispună măsuri pentru organizarea alegerilor (afișaj electoral, secții etc).

Hotărârea de Consiliu Local

inițierea
1

avizarea
2

După ce consiliul local a înregistrat proiectul de hotărâre, primăria are timp cel mult 30 de zile să elaboreze un raport, iar apoi comisiile de specialitate întocmesc propriul lor raport. Cetățenii și ONG-urile pot participa la ședințele comisiilor de specialitate. Fără aceste 2 rapoarte, hotărârea nu poate fi dezbătută în ședința de consiliu local.

votarea
4

înregistrarea
5

Tot ce se discută la ședință, dar mai ales hotărârile care s-au votat, vor fi notate într-un proces-verbal, care va fi obligatoriu publicat (pe avizier / site web) de către primărie la cel mult 3 zile după ședință.

Primăria are obligația de a anunța că se începe elaborarea unei hotărâri cu cel puțin 30 de zile înainte ca aceasta să fie depusă spre analizare, iar cu cel puțin 10 zile înainte ca hotărârea să ajungă la consiliul local e perioada în care cetățenii pot să propună sugestii de îmbunătățire. Orice cetățean sau ONG poate propune proiecte de hotărâri.

dezbaterea

3

Imediat după ce hotărârea primește avizul din partea comisiilor de specialitate, poate să fie pusă pe ordinea de zi a următoarei ședințe de consiliu local, care trebuie să se publice cu cel puțin 5 zile înainte de ședința. Este obligatoriu ca ordinea de zi publicată pentru cetățeni să conțină toate hotărârile care se vor discuta în ședință.

Orice ședință de consiliu local trebuie să fie convocată cu cel puțin 5 zile înainte și este deschisă către toți cetățenii care vor să participe. La ședință se dezbate hotărârea, urmând ca imediat după să fie votată de către consilierii locali.

publicarea

6

Secretarul consiliului local are la dispoziție 10 zile lucrătoare pentru a transmite Primarului și Prefectului ce hotărâri s-au luat în ședința de consiliu local.

CONSILIUL JUDEȚEAN

Este format din consilieri județeni care hotărăsc cum se dezvoltă economic și social județul și coordonează activitatea consiliilor locale din comunele și orașele județului pentru a gestiona serviciile publice de la nivel județean.

Președintele C.J.

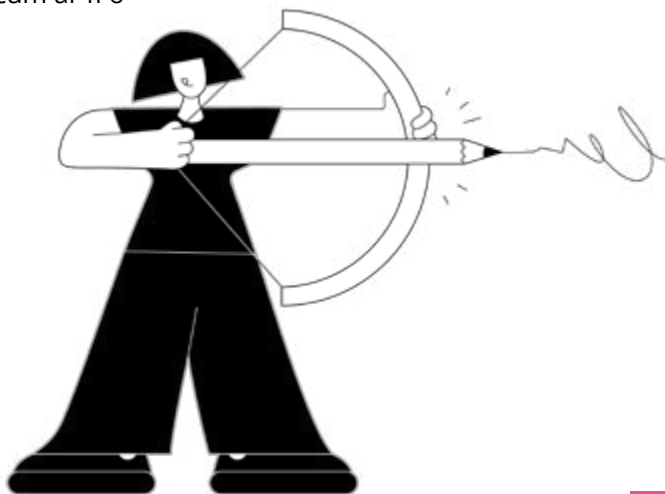
- » Conduce ședințele consiliului județean.
- » Propune bugetul județean pentru aprobare, răspunde de execuția bugetară.
- » Poate desemna persoane din aparatul de specialitate al C.J. să acorde sprijin (tehnic, juridic etc) consiliilor din comune și orașe.
- » Poate iniția, cu acordul consiliului județean, împrumuturi pentru eventuale investiții.
- » Controlează și coordonează serviciile publice înființate de consiliul județean și cele care se află în subordinea lui.

Consilierii județeni:

- » Sunt aleși prin vot direct (mandat de patru ani).
- » Un cetățean poate să fie consilier județean de oricâte ori, dacă este ales.
- » Numărul de consilieri este stabilit în funcție de numărul de locuitori (codul administrativ definește numărul, pe intervale).
- » Se întâlnesc în ședințe de consiliu județean, cel puțin o ședință pe lună.
- » Sunt obligați să se consulte cu cetățenii periodic, prin audiențe.

Responsabilități principale C.J.:

- » Aprobă bugetul propriu al județului, stabilește taxele și impozitele pentru terenurile și clădirile care aparțin consiliului județean.
- » Aprobă documentele tehnice pentru lucrările de investiție care se fac la nivel județean.
- » Hotărăște dacă spitalul județean sau orice serviciu public de la nivel de județ, proprietate publică sau privată se închiriază, concesionează sau se dă în administrare.
- » Hotărăște dacă se înființează sau dacă se reorganizează serviciile publice județene, cum ar fi o creșă județeană.
- » Numește (în condițiile legii ex. în urma unei proceduri sau concurs), sancționează și suspendă persoanele care conduc serviciile publice județene, cum ar fi administratorul spitalului județean.
- » Pune la dispoziție orice fel de sprijin, dar mai ales consultanță consiliilor locale din comunele și orașele județului.
- » Hotărăște dacă județul cooperează cu alte entități juridice, inclusiv ONG-uri pentru a face acțiuni sau proiecte comune.

PREFECTUL

Reprezentantul Guvernului la nivel județean, care se asigură că autoritățile locale și instituțiile publice locale respectă legea.

Mandat:

- » Ca reprezentant al Guvernului, Prefectul nu este ales, ci este numit de către Primul Ministru, la propunerea Ministerului Afacerilor Interne. Prefectul este înalt funcționar public și trebuie să fie apolitic.

Responsabilități principale:

- » Se asigură că la nivel județean sunt respectate Constituția, legile, ordonanțele și hotărârile Guvernului.
- » Verifică legalitatea actelor emise de către consiliul județean și consiliile locale.
- » Urmărește la nivel județean obiectivele și măsurile prevăzute în programul de guvernare.
- » Conduce activitatea *deconcentratelor** - ex. Inspectoratul Școlar Județean.
- » Este președintele Comitetului Județean pentru Situații de Urgență, responsabil cu pregătirea și intervenția în cazul unor situații de urgență.
- » Asigură pacea socială și o comunicare constantă între toate nivelurile instituționale și locale

* Deconcentrarea este o formă de delegare a atribuțiilor, în care autoritățile din teritoriu au un mandat limitat, reprezintă și depind de autoritățile centrale (spre deosebire de autoritățile locale, care sunt complet autonome).

Exemple de instituții de acest tip includ: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă; Agenția pentru Protecția Mediului; Comisariatul Județean pentru Protecția Consumatorilor; Direcția de Sănătate Publică; Direcția pentru Sport și Tineret; Inspectoratul Școlar Județean; Inspectoratul Teritorial de Muncă etc.

Alte instituții de interes local

Direcția de Sănătate Publică

- » În subordinea Ministerului Sănătății, implementează programele naționale de sănătate publică, activități de prevenție, inspecții sanitare, organizează acțiuni de educație pentru sănătatea publică (în parteneriat cu școli și ONG-uri). Orice cetățean poate să solicite în scris Direcției de Sănătate Publică să facă inspecții în instituțiile care nu respectă normele de igienă.

Inspectoratul Școlar Județean

- » Controlează, monitorizează și evaluează calitatea conducerii școlilor și activității didactice, coordonează admiterea în licee, evaluările naționale și concursurile școlare din județ. Se află în subordinea Ministerului Educației.

Direcția Județeană pentru Sport și Tineret

- » Implementează la nivel județean strategia Guvernului (definită la Ministerul Tineretului și Sportului) în domeniul sportului

și tineretului, administrează baze sportive și centre de agrement, controlează respectarea legilor din domeniul sportului și tineretului, organizează activități sportive și pentru tineret.

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului

- » Funcționează în subordinea consiliului județean; se asigură că sunt aplicate strategiile de asistență socială în domeniul: protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap și altor persoane aflate în nevoie.

Direcția pentru Cultură

- » Serviciu public al Ministerului Culturii și Cultelor; protejează patrimoniul național cultural, valorifică și dezvoltă elemente ce definesc identitatea culturală a comunității.

2.

DIALOG ȘI PRESIUNE

Treaba cetățenilor nu se încheie după alegeri; din contră, relația dintre cetățeni și autorități ar trebui să fie de dialog și colaborare.

Instrumentele aflate la dispoziția publicului sunt multiple: prezența (și, eventual, intervenția) la ședințele de consiliu local sau județean,

solicitarea de audiențe primarului, consilierilor locali sau județeni, participarea la consultări publice sau înaintarea de petiții.

În anumite cazuri, există și varianta protestului care, bine organizat, poate transmite un serios semnal de alarmă autorităților.

Ședința de consiliu local

Accesul la ședințele C.L.
este liber - uneori, dacă
sunt mulți interesați
se face înscriere
prealabilă, iar ONG-urile
cu activitate pe o temă
discutată au prioritate.

Organizarea ședințelor

- » Consiliul local este obligat să aibă cel puțin o dată pe lună o ședință (ședințe ordinare).
- » Acestea trebuie anunțate cu cel puțin 5 zile înainte (trebuie precizate data, ora, locul și ordinea de zi).
- » Uneori, acest anunț este greu de găsit, dar trebuie să se regăsească în avizierul, site-ul sau pagina de Facebook a primăriei. Dacă nu găsești, verifică în presa locală sau întreabă un consilier.
- » Se pot organiza ședințe extraordinare de câte ori este nevoie (trebuie anunțate cu cel puțin 3 zile înainte să aibă loc).
- » Tot ce se discută și se decide la ședință trebuie să fie trecut într-un proces-verbal, care trebuie publicat la maximum 3 zile după ce ședința se încheie.
- » Pentru că participarea e deschisă, poate fi o idee bună să iei pe cineva cu tine să te susțină.

În cazuri excepționale, când apar probleme de urgență majoră, consiliul local poate să facă o ședință de îndată (fără notificarea de trei/cinci zile).

Modul în care se convoacă și se desfășoară depinde de regulamentul fiecărui consiliu local în parte.

Inițiativa cetățenească

- » Cetățenii pot propune proiecte de hotărâri către C.L. sau C.J.
- » Pentru a promova o propunere, trebuie să fie susținută (prin semnături) de 5% din cetățenii cu drept de vot având reședința sau domiciliul în localitate/județ.

Intervenția în ședință

- » Pentru a susține proiectul pe care l-ai depus poți cere luarea cuvântului în ședința din ziua în care se discută.
- » Procedura de a te înscrie la cuvânt diferă de la o instituție la alta, așa că trebuie să te interesezi dacă este suficient să-i spui președintelui de ședință înainte ca aceasta să înceapă sau dacă este nevoie să depui o cerere.
- » Dacă intenționezi să intervii, ai grijă să iei cuvântul înainte ca subiectul care te interesează să fie votat.

Consultări publice

- » Autoritățile publice trebuie să publice (la avizier, pe site sau în presă) anunțuri despre proiectele de hotărâri, cu 30 de zile înaintea avizării lor.
- » Cetățenii și asociațiile au la dispoziție 10 zile să trimită observații (în scris sau prin e-mail).
- » Toate observațiile se înregistrează de către persoana desemnată pentru relația cu societatea civilă.
- » La cererea unei asociații, autoritățile sunt obligate să organizeze o întâlnire în care să se dezbată proiectul de hotărâre.
- » În cazul unei întâlniri de dezbatere publică, autoritatea trebuie să anunțe public - la avizier, pe site sau în presă - cu minimum 3 zile înainte, dar și să trimită direct anunțul privind întâlnirea tuturor celor care au depus opinii scrise.
- » Participarea la întâlnirea de dezbatere publică favorizează asociațiile din domeniu și presa.

Audiența

Cui poți cere audiență?

- » Primarul, Președintele consiliului județean, consilierii locali sau județeni sunt obligați să facă regulat audiențe cu cetățenii.
- » De asemenea poți solicita audiență către instituțiile aflate în subordine (DSP, ISJ și restul prezentate anterior) sau la entitățile responsabile de servicii publice (cum ar fi spațiile verzi, salubritatea, transportul public local, apă - canal).

Cum se organizează?

- » Nu există o formă standard* pentru audiențe, dar în cele mai multe cazuri se organizează fie în baza unei cereri, fie în baza unui program săptămânal.

De ce ai merge în audiență?

- » Poți merge în audiență ca să afli mai multe despre o problemă, ca să atragi atenția asupra unei probleme și să propui o soluție, sau dacă vrei să urmărești ce măsuri au luat autoritățile pentru problema care te interesează.

Recomandări:

- » Poți merge singur la orice audiență, dar e mai simplu și mai eficient dacă mergi cu 2-3 colegi/vecini care au același interes; discutați înainte despre ce va spune fiecare, sau cine ce rol își asumă (cine ia notițe, cine face poze, cine inițiază discuția).
- » Pregătește documente/ dovezi care să-ți susțină punctul de vedere.
- » Fă publice concluziile tale imediat după audiență - scrie pe Facebook, sau dacă reprezinți un grup/ o asociație, trimite un comunicat de presă sau publică pe site.

* Pentru informații specifice la o localitate / instituție, se poate căuta programul sau procedura audiențelor pe site-ul instituției.

PETITIA

Prin petiție se înțelege

„cererea, reclamația, sesizarea sau propunerea formulată în scris sau prin e-mail, pe care un cetățean ori o organizație legal constituită o poate adresa autorităților publice centrale și locale, serviciilor publice descentralizate ale ministerelor și ale celorlalte organe centrale din unitățile administrativ-teritoriale, societăților naționale, societăților comerciale de interes județean sau local, precum și regiilor autonome.”

Cui se trimite petiția?

- » Instituțiile locale au atribuții și responsabilități diferite (Cap 1). Înaintea trimiterii unei sesizări sau reclamații e bine să se clarifice instituția destinată.
- » Sesizările/reclamațiile pot avea una sau mai multe persoane numite ca destinatari, în plus față de menționarea instituției. De exemplu, între adresanți pot fi numiți Primarul, Viceprimarul și Arhitectul Șef al orașului.

Cum se trimite petiția?

- » Petițiile pot fi trimise prin e-mail sau pot fi depuse în format fizic, la registratura instituției destinatare. Nu uita să ceri număr de înregistrare.
- » Multe orașe au implementat și alte sisteme de sesizare, de exemplu aplicații pentru telefonul mobil, dar multe dintre aceste aplicații nu rezistă pe termen lung.
- » O petiție poate fi trimisă în nume propriu, sau semnată de mai mulți cetățeni care își asumă conținutul.

exemplu

Către

Primăria Municipiului Alba Iulia

Calea Moșilor, nr. 5A, Alba Iulia, România

În atenția: **Primar PRENUME NUME**

În atenția: **Serviciul de iluminat public**

Subsemnatul, Prenume Nume, domiciliat în Alba Iulia, strada, numărul, prin prezenta, vă aduc la cunoștință următoarea situație:

Zona de coborâre pe scări în șanțurile cetății, partea vestică, dinspre parcul Unirii, precum și traseul până în șanțuri este complet neiluminat, făcând astfel accesul foarte dificil și periculos după lăsarea serii.

Menționez că zona este una intens circulată, atât de localnici cât și de turiști și vă solicit să dispuneți toate măsurile necesare pentru remedierea acestei probleme în timp util.

Vă mulțumesc și vă rog să-mi comunicați prin e-mail la adresa@email.com modul de soluționare al petiției precum și măsurile dispuse.

Prenume Nume

14.04.2019

* Pe civcult.ro se găsesc pentru descărcare modele de petiții.

Ce efecte poate avea o petiție?

- » Instituția e obligată să răspundă în 30 zile lucrătoare (dacă problema e mai complexă, se poate prelungi termenul cu încă 15 zile).
- » Răspunsul poate fi trimis prin e-mail sau prin poștă. Aplicațiile de mobil pot avea sisteme proprii de actualizare a stării (ex: în lucru / rezolvată / respingere).
- » Răspunsul favorabil poate fi: problema este deja rezolvată, este în lucru sau urmează a fi soluționată într-un anumit termen.
- » Răspunsul poate fi nefavorabil: nu există o soluție pentru a rezolva problema semnalată sau nu există fonduri.
- » Dacă instituția nu răspunde în termen se poate acționa în instanță.

Informatii publice: legea 544

Cererea de informații publice

- » Legea 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public dă dreptul cetățenilor să primească informații și documente de interes public.
- » Informațiile de interes public sunt cele care privesc activitățile unei autorități sau instituții publice (cu câteva excepții - documente securizate, date personale).
- » Solicitarea de informații* se face prin cerere, fie trimisă prin e-mail, fie depusă la registratura instituției.
- » Cererea trebuie să conțină numele, prenumele și semnătura solicitantului și adresa (fizică sau de e-mail) pentru comunicarea răspunsului. De asemenea cererea trebuie să conțină denumirea și sediul autorității/instituției publice căreia îi este adresată și trebuie identificate clar informațiile sau documentele dorite.
- » Autoritatea publică este obligată să furnizeze informațiile solicitate în 10 zile (termenul se poate prelungi până la 30 de zile, în cazuri speciale).
- » În cazul în care autoritatea refuză să ofere informațiile, aceasta trebuie să răspundă în termen de 5 zile de la înregistrarea cererii.

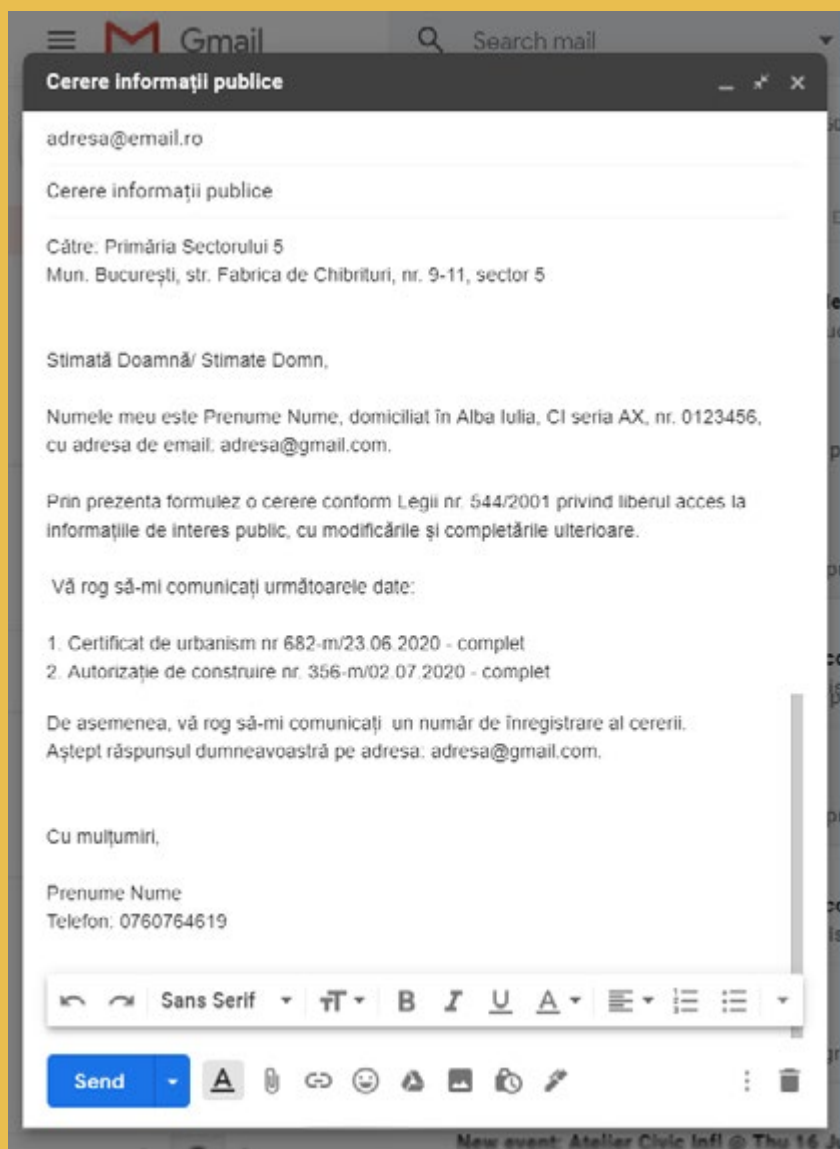
Căi de atac:

În cazul în care autoritatea nu răspunde, refuză să furnizeze informațiile sau furnizează informații care nu sunt acceptabile, se poate apela la una dintre măsurile de mai jos:

- » Reclamație administrativă, înaintată către conducătorul instituției, cu mențiunile cererii inițiale și motivele pentru care răspunsul nu este acceptat. Trebuie trimisă în max. 30 de zile de la răspunsul primit la cererea inițială.
- » Acțiune în instanță, în contencios administrativ, inițiată în termen de 30 de zile de când a fost comunicat refuzul sau răspunsul necorespunzător.

* În general se obișnuiește trimiterea cererilor de informații direct prin e-mail, în corpul acestora (nu sunt necesare documente atașate).

exemplu

Proteste

În diverse situații, cetățenii pot să protesteze față de deciziile sau măsurile autorităților. Protestele pot lua diferite forme, de la declarații individuale și până la demonstrații în masă.

Mitigul / marșul de protest

Adunare publică (ce poate fi de mari dimensiuni) organizată din timp cu un spațiu/traseu prestabilit și comunicat în prealabil primăriilor.

Acest tip de protest este folosit pentru a transmite autorităților nemulțumirile cetățenilor față de anumite măsuri luate sau care urmează să fie luate. Exemple recente: protestele pentru Salvarea Roșiei Montane, OUG 13 sau 10 august 2018.

În cazul protestelor există reglementări care să asigure siguranța participanților la protest.

Pentru a organiza un protest trebuie să depui la primărie, cu cel puțin 3 zile înainte de data protestului, o declarație cu toate detaliile.

Pentru asigurarea siguranței publice și desfășurarea în condiții optime, protestele de mari dimensiuni trebuie declarate la Primărie cu minimum 3 zile înainte.

Această declarație va fi analizată și aprobată sau respinsă de către o comisie.

În general, primăriile aprobă solicitările, respingerile trebuie motivate, iar situațiile pentru respingere sunt excepționale:

- » dacă se propagă idei totalitare, sau discriminare, dacă presun îndemnare la ură națională sau religioasă, dacă incită la violență publică sau manifestări obscene;
- » dacă se poate înțelege că ar fi împotriva siguranței naționale sau că ar crea contextul pentru o lovitură de stat;
- » dacă se încalcă drepturile și libertățile cetățenilor sau este pusă în pericol sănătatea lor.

Date declarație protest

- » Denumirea sub care este cunoscut grupul organizator.
- » Scopul, locul, data, ora începerii și durata acțiunii.
- » Traseele de *afluire și defluire* - adică pe unde vin/pleacă participanții.
- » Numărul aproximativ al participanților.
- » Persoanele împuternicite să asigure și să răspundă de măsurile de organizare.
- » Serviciile solicitate din partea consiliului local, poliției locale și jandarmeriei.

exemplu

Către,
PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ALBA IULIA

Asociația Apulum Forum, având codul fiscal 37987890, înscrisă în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor la nr. 23/2017, cu sediul în Alba Iulia, str. Lupșa nr. 35, email: contact@forum.org, reprezentată prin Diana Filimon în calitate de Președinte,

având în vedere prevederile legii 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice, formulăm următoarea

DECLARARE PREALABILĂ

Vă facem cunoscut că în data de 28.07.2019, în intervalul orar 16:00 - 19:00 se va desfășura o adunare publică organizată de către Asociația Apulum Forum.

Acțiunea va avea loc în fața Prefecturii Alba, Piața Ion I.C. Brătianu 1. Estimăm că la această adunare publică vor participa între 30 - 50 de persoane, care vor ajunge și vor pleca din spațiu pe bulevardele adiacente.

Scopul adunării publice este pentru a manifesta solidaritate față de Alexandra Măceșanu și nemulțumirea față de reacția autorităților în cazul acesteia. Menționăm că vom folosi recuzită de proteste: bannere, decupaje din carton. Vă asigurăm că adunarea se va desfășura în mod pașnic și civilizat.

Din partea Asociației Apulum Forum este împuternicită să asigure și să răspundă de măsurile privind buna organizare a adunării, astfel încât aceasta să se desfășoare în condiții pașnice, civilizate și să nu degenereze în acte de violență, doamna Diana Filimon, identificat cu CI seria XX nr. XXXXXX.

În sprijinul bunei desfășurări a adunării nu solicităm din partea primăriei și a organelor de poliție și jandarmi niciun fel de sprijin.

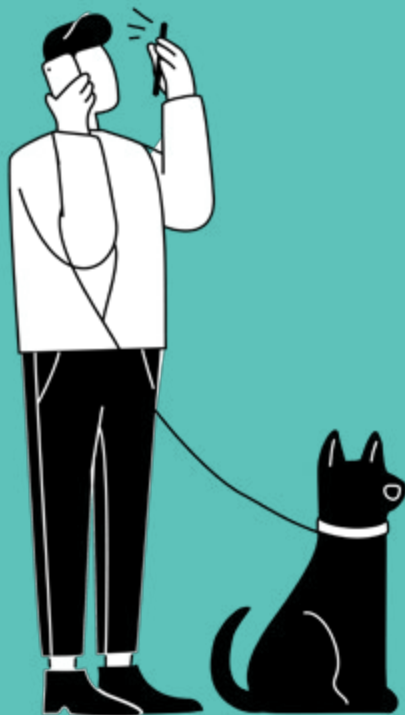
Solicităm respectuos ca prezenta notificare a adunării, precum și orice alte documente relevante, să fie aduse la cunoștința celor care desfășoară activitatea de supraveghere a adunărilor publice și de protecție a persoanelor, simultan cu efectuarea instruirii acestora în materia exercitării drepturilor fundamentale de către cetățenii pașnici.

Data: 15.07.2019

Cu stimă,
Asociația Apulum Forum

Forme de protest

În afară de marșurile de protest, se mai pot organiza diferite tipuri de evenimente care să atragă atenția, cum ar fi flash-moburile, grevele civice sau alte acte de „nesupunere civică”.

Grevă

În acest context nu ne referim la grevele făcute împotriva conducerii firmelor, ci la grevele făcute ca formă de nesupunere civică. De exemplu, Greta Thunberg a început seria de campanii pentru mediu cu o „grevă pentru climă” - timp de trei săptămâni a stat în fața Parlamentului Suediei, iar ulterior a făcut grevă în fiecare zi de vineri, pornind mișcarea „Fridays for Future”.

Grevele pot fi parte a unor reacții mai ample. În iunie 2020, în contextul protestelor din SUA, în paralel cu marșurile au fost organizate mai multe greve. Chiar și la Revoluția Română din 1989, încă din primele zile a fost declarată grevă la mai multe întreprinderi din Timișoara.

Boicot

Decizia de a nu participa la un eveniment politic (alegeri electorale, referendum, conferințe organizate de autorități sau partide politice).

În cazul alegerilor obișnuite, boicotul nu are efect și nu este recomandat, însă în anumite situații speciale poate să funcționeze. De exemplu, boicotul referendumului inițiat de „Coaliția pentru familie” în 2018 a dus la invalidarea acestuia.

Flash mob

Adunare foarte scurtă, de obicei de numai câteva minute, în care un grup de oameni fac o acțiune sau un set de acțiuni în mod sincronizat, în public.

Sunt utile pentru a atrage atenția și pot fi viralizate pe social media, în special când sunt creative și bine puse la punct.

Checklist pentru mers la protest

Protestele trebuie să rămână pașnice; dacă ești provocat sau agresat, anunță forțele de ordine.

Mijloacele de transport în comun ar trebui să fie disponibile, autoritățile nu pot bloca transportul către sau de la locul desemnat.

Poți face poze și poți filma, câtă vreme ești în spațiu public și interesul este legitim.

Dacă protestul se desfășoară vara, ia o sticlă de apă la tine; dacă vezi persoane care se simt rău sau leșină anunță echipajele de salvare.

E interzis să consumi alcool la protest, sau să ai arme la tine (inclusiv arme albe).

Este interzisă incitarea la violență sau insultarea organelor de poliție aflate la protest.

În unele situații, la proteste se infiltrează persoane care vor să provoace agitație sau violențe; cel mai bine este să te îndepărtezi de astfel de situații, să atragi atenția forțelor de ordine să-i îndepărteze, sau să-i calmezi dacă este posibil. Indiferent de situație, violențele delegitimează protestul și dau o scuză forțelor de ordine să disperseze mulțimea, dacă asta intenționează.

Tips & tricks pentru succesul unui protest

Social media

- » Crează din timp un event pe social media cu detaliile despre protest. Invită cât mai multe persoane să participe la protest, dar nu uita să postezi regulat în pagina evenimentului. Invită cât mai multe persoane, distribuie pe grupuri, cere ajutorul ONG-urilor din orașul tău să te sprijine cu promovarea.
- » Crează stories pe instagram, postează și pe alte rețele (ex. Tik Tok); găsește unul sau mai multe hashtg-uri care să te ajute - de exemplu #rezist a ajutat destul de mult promovarea protestelor anti-corupție.
- » Transmite live din timpul protestului, pentru că ajută la propagarea mesajului. Fă poze, poți posta după protest pozele mai reușite. Nu uita că scopul este creșterea atenției pe subiectul protestelor, nu protestul în sine.

Presa locală și națională

- » Anunță protestul în presă; trimite un comunicat în care să explici contextul și detaliile manifestației; în funcție de subiect, poate este suficient să anunți presa locală, dar dacă subiectul este foarte important, poți apela și la presa centrală.
- » Poți trimite și după protest un scurt text și o serie de poze; uneori presa este prezentă, dar nu strică să le trimiți în plus.

Materiale, creativitate și simboluri

- » Nu toți cei care vin la protest își aduc pancarte, așa că poți pregăti mai multe pentru a le împărți participanților. Adaptează pancartele la tema protestului, găsește analogii, ironii sau jocuri de cuvinte. Chiar dacă tema este serioasă, umorul are potențial de viralizare. Una dintre pancartele foarte fotografiate la ultimele proteste (în Transilvania), avea un mesaj simplu, dar amuzant: „No, amu’ e bai!”
- » Folosește simboluri care să trezească emoție; un mic protest pornit în Alba Iulia de la cazul Alexandrei Măceșanu a fost amplificat de o poză cu telefoane mobile lăsate pe scări în fața Prefecturii, un simbol față de lipsa de reacție a autorităților.

3.

IMPLICARE CIVICĂ

Calitatea vieții într-o comunitate depinde și de informarea și implicarea cetățenilor ei, nu doar de calitatea aleșilor noștri.

O societate sănătoasă este una cu cetățeni „sănătoși civic” – informați din surse sigure, atenți la dezinformări și tentative de manipulare, atenți la propriile

concepții și prejudecăți, și conectați la ce se întâmplă în jur: interesați de dezbateri publice, dornici să inițieze campanii online pentru subiectele în care cred și, de ce nu, de a se alătura unui ONG, pentru a duce implicarea la un nivel sistematic și constant.

Un cetățean este un bu

Ideii simple pentru tine și prietenii
Pentru toa

PUNE PRESIUNE PE AUTORITĂȚI

Trimite petiții, cereri de informații publice, mergi la ședințele de consiliu local, trimite observații privind hotărârile, participă la consultările publice. (Vezi mai multe în Cap. 2).

FII INFORMAT

Urmărește presa, activiștii care au postări interesante și informările autorităților locale, publicate pe site sau pe paginile de social media. (Mai multe în continuare).

OBSERVATOR LA VOT

Este o activitate concretă, punctuală, care sprijină democrația și te poate ajuta să înțelegi mai bine cum funcționează.

(Mai multe în Cap. 4).

ean activ n cetățean

tăi. Și pentru familia ta și vecini.
tă lumea.

COLABOREAZĂ CU GRUPURI INFORMALE ȘI ONG-uri

În majoritatea orașelor există fie asociații sau fundații, fie grupuri informale (fără personalitate juridică) care se implică în diverse moduri în comunitate.

(Mai multe în continuare).

DONEAZĂ CĂTRE PRESA INDEPENDENTĂ & ONG-uri

Dacă timpul nu-ți permite să te implici fizic în activitățile din comunitate, îi poți ajuta cu mici donații pe cei care o fac.

(Mai multe în continuare).

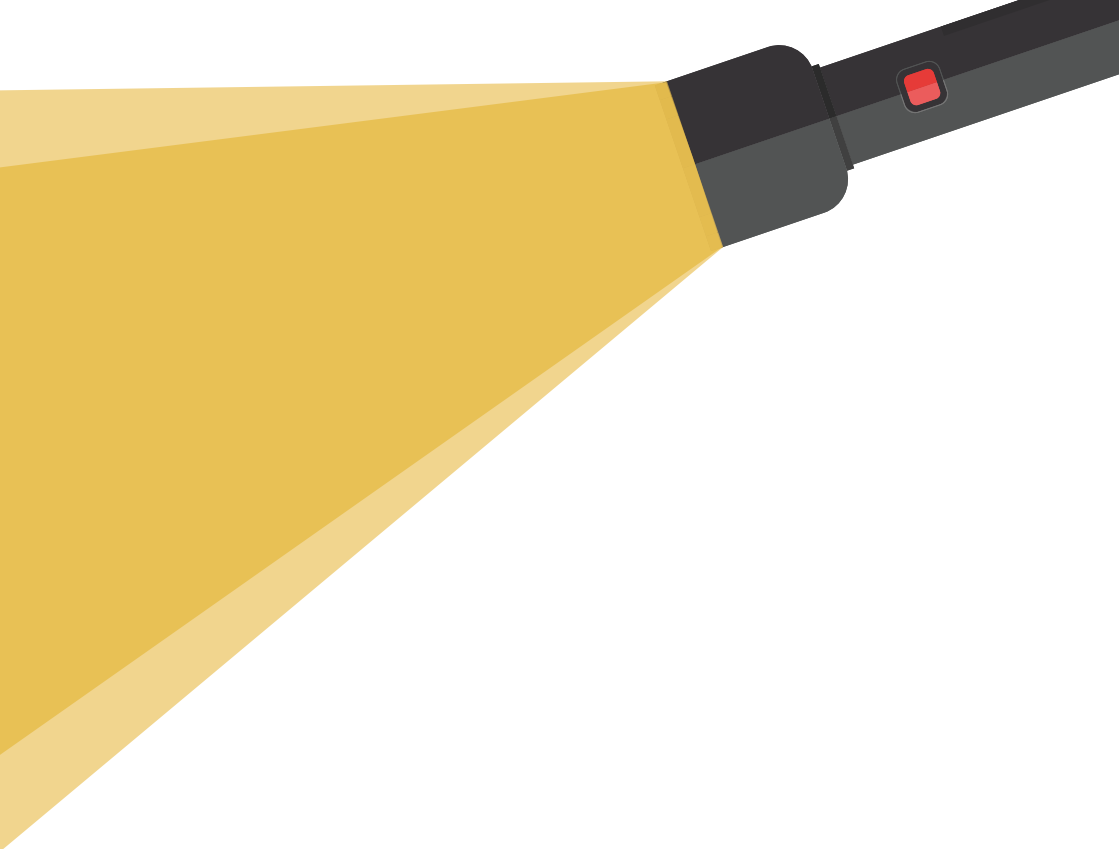
ÎNFIINȚEAZĂ UN ONG

Dacă ești foarte preocupat de o temă și ai 2-3 prieteni care gândesc ca tine, puteți înființa o asociație prin care să aveți mai mult impact în comunitate.

(Mai multe în Cap. 5).

**INFORMAȚIA
ESTE PUTERE**

» O democrație funcțională se bazează pe cetățeni informați. Dacă ești la curent cu evenimentele și liderii politici, poți influența opinia publică la rândul tău și poți sprijini și vota politicienii care te reprezintă mai bine.

» În ultimii ani s-a amplificat, însă, dezinformarea, fenomenul cunoscut în general ca *fake news*.
» E important, deci, să fii atent la dieta ta informațională, la câteva semne care pot sugera că în spatele unor informații se ascunde ceva.

Această secțiune este
o introducere în
media literacy:

care sunt semnele
care pot indica o dezinformare
și ce face ca o sursă să fie
mai credibilă decât altele.

Semne ale dezinformării

- » **Titlu momeală:** titlurile *clickbait* (momeală) au în general un ton senzaționalist (ex. „Nu ai să crezi”) și uneori folosesc cuvinte scrise cu majuscule; ele sunt o indicație că articolul poate fi menit să facă trafic pe site sau chiar să ascundă o dezinformare.
- » **Autorul:** dacă un articol nu este semnat, sau dacă autorul nu este credibil (de exemplu e cunoscut pentru erori sau alte manipulări), este un semn rău.
- » **Sursa:** o instituție media cu renume este mai atentă la brandul ei și mai credibilă decât un blog făcut peste noapte. Și instituțiile serioase pot greși, dar e important să recunoască și să corecteze / retracteze. Pe de altă parte, există o zonă interesantă de presă independentă.
- » **Erori de logică:** nu sunt credibile articolele care conțin erori de logică; de exemplu, un articol care spune că cineva s-a îmbolnăvit după ce a făcut un vaccin, deci s-a îmbolnăvit din cauza vaccinului, comite o eroare de argumentare (Post hoc, ergo propter hoc): nu este obligatoriu ca două evenimente care urmează unul după celălalt în timp să fie legate.
- » **Tonul articolului:** articolele care dezinformează vor încerca în general să apeleze la emoții, vor avea un ton care să provoace furie, frică sau anxietate. Uneori vor folosi aluzii în loc să facă afirmații concrete - ex.: „nu este o coincidență că Popescu a fost cu bursă Soroș la studii”.
- » **Concluzii exagerate:** unele articole au „descoperit” ceva extraordinar: că printre noi trăiesc extraterestri, că un român a inventat o mașină care merge cu apă sau că ar exista un plan pus la cale de Bill Gates sau George Soroș să controleze populația lumii. În unele cazuri vorbim de atragerea de trafic pe site, interesul fiind financiar; în altele, e o tehnică de dezinformare abilă - cei care propun conspirația, nu neapărat vor să convingă foarte multă lume de ea, ci urmăresc să creeze confuzie, să lase impresia (prin repetare) că „ceva este acolo”.

Filtrarea informației

Nu toate sursele sunt la fel, și nici nu putem să citim tot ce apare, doar să ne facem o părere. Deci trebuie să alegem ce credem și chiar să alegem ce citim.

Fapte și opinii

Orice discuție despre presă începe de la diferența între știri/reportaje, care prezintă evenimente sau date și *opinia jurnalistică* - editorialele, analizele sau emisiunile care dau interpretări evenimentelor.

Preferințe / bias ideologic

Instituțiile de presă și jurnaliștii au de multe ori preferințe ideologice, care se pot observa în analizele făcute, dar asta trebuie să nu afecteze corectitudinea faptelor raportate.

Calitatea / credibilitatea media

În analiza calității/credibilității instituțiilor media, se folosesc în prezent aceste două dimensiuni - **corectitudinea faptelor și biasul** (predispoziția ideologică).

Prima dimensiune este esențială - instituțiile de presă care inventează evenimente, sau raportează intenționat doar anumite date sunt total lipsite de credibilitate.

A doua dimensiune este acceptabilă în anumite limite, câtă vreme partizanatul nu este în extreme.

Pentru presa străină există organizații care analizează periodic cele două dimensiuni, cum ar fi <https://mediabiasfactcheck.com/>.

Bule informaționale și camere cu ecou

Din cauza algoritmilor rețelelor de social media, dar și a predispoziției naturale a oamenilor să primească informații care le confirmă convingerile, există riscul de a ajunge în „camere cu ecou” sau „bule informaționale”. Se poate evita asta, urmărind pagini / publicații care au orientări ideologice diferite.

Instituțiile de presă se schimbă în timp, au conducere diferită, jurnaliștii pot pleca, publicațiile pot fi vândute altor trusturi deci și calitatea poate să se schimbe, uneori radical.

Media independentă

Putem numi presă independentă
acele organizații media
care nu sunt parte a unui grup
(fie românesc, fie străin) și
care se finanțează în principal
din donații și eventual granturi
(finanțări nerambursabile).

În momentul redactării acestui ghid, putem recomanda câteva organizații media / publicații independente care merită atenție și sprijin:

- » **dela0.ro** - un colectiv de șase jurnaliști care documentează și publică serii de presă despre problemele sistemice din România;
- » **pressone.ro** - o publicație online, înființată la Cluj-Napoca în 2015; își propune să extragă din realitatea românească subiecte relevante, care nu există în agenda publică și să ofere adâncime și context actualități.
- » **recorder.ro** - probabil cea mai importantă platformă de video-jurnalism din România, dar publică și articole text - reportaje, interviuri, opinii.
- » **safielumina.ro** - un proiect jurnalistic care documentează mijloacele prin care se manifestă instituțional cultele religioase din România.
- » **RISE Project** - o comunitate de jurnaliști, programatori și activiști focalizați pe investigarea rețelelor de crimă organizată și a corupției care afectează România și țările din regiune.
- » **Teleleu.eu** - un proiect jurnalistic ce documentează viața românilor „din afara bulei”; până în prezent au documentat viața din penitenciarele românești, eșecurile sistemului de educație, violența domestică tolerată în România, comunitățile care trăiesc în sărăcie extremă, iar din 2019 au început proiectul „Plecat” în care documentează viețile, dificultățile, visurile și dorurile românilor plecați în diaspora.
- » **Decât o Revistă (DOR)** - o publicație independentă care spune povești adevărate pentru a-și sprijini comunitatea să înțeleagă, să empatizeze, să descopere soluții și să acționeze. Există și în format tipărit.
- » **Scena9** - o publicație de jurnalism care radiografiază viața culturală din România; online pe scena9.ro, iar din 2018 apare și în format tipărit.

Donățiile pentru presa independentă sunt o variantă simplă și eficientă de a fi implicat în susținerea valorilor democratice.

SOCIETATEA CIVILĂ

Ca să rezolvăm probleme din comunitate, uneori trebuie să comunicăm cu autoritățile, alteori trebuie să punem presiune pe acestea, să le amintim că lucrează pentru cetățeni.

Uneori e nevoie ca întreaga comunitate să contribuie direct, oferind din banii și timpul lor.

Toți cei care fac asta, organizați în asociații sau în mod individual, formează ceea ce numim „societate civilă”.

Ce poți face concret?

Dacă simți că e cazul să „faci ceva”, dar nu știi exact de unde să începi, secțiunea următoare îți dă câteva idei: poți să contribui punctual la diferite proiecte sau inițiative, să oferi servicii gratuite sau să donezi bani, să te înscrii într-o asociație, să faci o campanie online sau o dezbateră publică.

Mai introducem aici conceptul de „Citizens’ Assembly” - o metodă inovativă pentru democrație participativă, poate te inspiră să gândești *outside the box*.

Contribuie unde poți, când poți

Dacă te-ai hotărât să faci ceva pentru comunitate, dar nu ai suficient timp să te implici într-o asociație, poți contribui la diverse inițiative, de la ecologizarea unor spații publice la promovarea campaniilor gratuite de sterilizare pentru căței și pisici în rândul vecinilor.

Un exemplu concret este și mișcarea **„Vă vedem din Sibiu”** în care un grup de cetățeni au protestat față de ceea ce au considerat „încercări de a acapara justiția și a distruge statul de drept”. Mișcarea a devenit cunoscută prin forma inedită - protest în completă tăcere 15 minute în fiecare zi și prin duranță - protestul s-a desfășurat timp de 669 de zile.

Criza de sănătate generată în 2020 de virusul Sars-Cov-2 a arătat cum oamenii se pot uni să aibă un impact în comunitate, atunci când este nevoie.

» **Vă ajutam din Sibiu** - un grup de sprijin înființat după ce s-a decis închiderea școlilor în contextul epidemiei COVID-19. Grupul funcționează pe bază de voluntariat, pentru cei care sunt nevoiți să stea acasă și au nevoie de alimente, medicamente sau provizii de orice fel.

- » **Cumpărături la ușa ta** - o inițiativă voluntară care livrează la domiciliu, persoanelor în vârstă sau care nu se pot deplasa, pachete de alimente de strictă necesitate.
- » **Uniți pentru Alba** - o inițiativă care reunește ONG-uri, grupuri civice, companii și autorități locale într-o platformă unică de comunicare și mobilizare de fonduri și acțiune locală pentru a ajuta achiziția de materiale sanitare și echipamente în spitalele din județul Alba precum și pentru ajutorarea persoanelor aflate în dificultate din cauza crizei generată de COVID-19.

Cum poți susține o asociație?

» **Participă la evenimente/proiecte**

Urmărește ce evenimente și proiecte desfășoară asociația și participă când poți; multe ONG-uri organizează discuții interesante, proiecții de film, piese de teatru sau expoziții, deci pe lângă faptul că susții comunitatea, poți descoperi ceva interesant.

» **Oferă servicii gratuite**

Asociațiile locale nu sunt foarte bine finanțate și pot beneficia de diverse servicii profesionale. Dacă ești avocat, oferă câteva ore de consultanță juridică; dacă ești fotograf, oferă-te să faci poze la următorul eveniment; dacă ești designer, cu siguranță e nevoie de expertiza ta.

» **Voluntariat**

Poți să te oferi să fii voluntar pentru orice asociație, de la câteva ore pe săptămână la câteva ore pe zi. Ajuți comunitate și în același timp descoperi oameni și lucruri noi. În plus, contractul de voluntariat contează la vechimea în muncă.

» **Membru**

Dacă ai puțin mai mult timp, poți să devii membru al unei asociații. Membrii contribuie și la proiecte, dar și cu bani (cotizație), dar pot să participe la luarea deciziilor, să influențeze evoluția asociației și impactul ei în comunitate.

*Dacă nu ai timp, poți oricând să donezi bani către asociațiile care crezi că fac treabă bună. Recomandarea noastră este să faci **donatii recurente** către asociații mici, locale, dar orice donație contează.*

Cetățean, caut ONG

Sunt foarte multe ONG-uri, mai mici sau mai mari, care fac o treabă foarte bună și merită atenția, timpul sau banii tăi.

Însă nu sunt tote la fel. Unele există doar pe hârtie, sau au conexiuni politice ascunse, iar altele sunt inactive sau ineficiente, deci e bine să fii atent în cine ai încredere.

Când vrei să susții un ONG cu banii sau timpul tău, poți să încerci să afli ce fac și cine sunt, să te asiguri că merită:

- » Caută-i pe Facebook și/sau instagram. Dacă nu au mai postat nimic de mult timp este probabil ca activitatea asociației să nu fie atât de ridicată.
- » Verifică site-ul; chiar dacă site-urile nu sunt mereu actualizate, poți găsi informații despre echipa care coordonează asociația și despre obiectivele lor.
- » Caută articole în presa națională și locală, așa poți afla cum este văzută activitatea asociației de către presă și mai multe detalii despre proiecte, alături de declarații oferite de persoanele care o coordonează.
- » Contactează-i direct; scrie-le pe e-mail sau Facebook, cele mai multe asociații îți vor explica oricând ce fac și de ce.

De exemplu, un articol publicat de PressOne.ro în mai 2020, arată cum OCHR (Organized Crime Harm Reduction), un ONG care pretinde a lupta pentru drepturile omului, este la originea unor fake news despre pandemia de Covid19, dar și faptul că asociația nu este foarte transparentă și pare a avea interese politice.

Un alt caz mediatizat este cel al AID - Asociația pentru Implementarea Democrației, condusă de Alexandru Cumpănașu,

fost candidat la alegerile prezidențiale din România în 2019, dar care devenise cunoscut în urma declarațiilor publice în contextul tragic al răpirii (și probabil uciderii) Alexandrei Măceșanu.

Mai multe investigații de presă (RISEProject - 4.11.2019, Libertatea - 11.09.2019, Centrul de Investigații Media - 01.10.2019) au arătat suspiciuni de corupție, AID având zeci de contracte cu instituții publice, dar fără a demonstra rezultate pe măsură.

Societatea civilă este foarte dinamică - apar frecvent inițiative interesante cu care ai putea colabora.

Funky Citizens / București

- » Înființată în 2012, luptă cu apatia civică din România. Își propune să construiască instrumente online de advocacy, bazate pe cercetare și pe date atent culese, iar prin aceste instrumente să educe și să invite la acțiune.
- » Au desfășurat mai multe proiecte în zona civică printre care *Constituția funky* - editarea Constituției României într-un format grafic atractiv pentru tineri sau *Factual* - proiect prin care se monitorizează și se verifică declarațiile politicienilor. De curând, au înființat Buletin de București - un proiect editorial care își propune să contribuie la dezvoltarea presei locale.
- » Site: funky.org

Create Act Enjoy / Cluj

- » Asociație culturală fondată de actori de la Teatrul Național Cluj-Napoca, dedicată programelor educaționale și de sănătate.
- » Organizează diferite activități comunitare și sociale, ateliere creative și producții artistice, pentru a contribui activ la comunitatea din care fac parte.

- » Activitatea lor acoperă atât o suprafață artistică foarte întinsă (spectacole de tip performance, devised theatre, teatru-dans, teatru alternativ, film), cât și activități sociale și comunitare (terapie prin artă, organizare de evenimente, team-building-uri, campanii, flash-mob sau conceperea de spoturi publicitare).
- » Site: createactenjoy.com

GHEPart / Curtea de Argeș

- » Asociație înființată în 2014 de echipa proiectului "Eco Youth" care a vizat educația ecologică a copiilor, având 600 de beneficiari. Are drept scop educația nonformală.
- » Au desfășurat mai multe proiecte cum ar fi *Lecturi la șură* prin care au încercat să promoveze cititul, sau *Greenoteca*, proiect în care au creat în curtea Bibliotecii Municipale Curtea de Argeș un spațiu în care să organizeze proiecții de filme și seri muzicale.
- » Site: ghepart.ro

Ca să-ți dăm un punct de pornire, ai aici câte
asociații de la care cu siguranță ai ce învăța.

Centrul Rațiu pentru Democrație / Turda

- » Organizație non-guvernamentală dezvoltată de fundația familiei Rațiu - om de afaceri și politician român.
- » Asociația se focalizează pe educație și empowerment, promovând valorile democratice și încurajând dezvoltarea gândirii critice în rândul tinerilor. Coordonează un grup de dezbateri și organizează diferite evenimente și conferințe. De asemenea, au preluat fosta fabrică de bere din Turda care va fi transformată în centru cultural „Fabrica de timp liber” și sprijină societatea civilă prin acordarea unor premii pentru jurnalism și sănătate mentală.
- » Site:
fb.com/RatiuDemocracyCentre

Minitremu / Târgu Mureș

- » Inițiată de duo-ul artistic Monotremu, asociația are ca obiectiv să faciliteze accesul copiilor și tinerilor la arta contemporană, prin prin jocuri/joacă și diverse metode interactive.
- » Minitremu organizează în fiecare an „Art Camp” - o tabără de artă contemporană gratuită pentru elevii de liceu.

Casa Naturii

- » O asociație înființată în comuna Laslea, la limita județelor Sibiu și Mureș. Scopul este educația civică - asociație își propune să capaciteze copiii și tinerii de la sat să devină lideri responsabili și sursa schimbării din comunitățile locale.
- » În ultimii 2 ani, asociația a derulat ateliere de educație civică, proiecții de filme documentare despre importanța ecologiei și a desfășurat activități de ecologizare în comuna Laslea.
- » Site: fb.com/asociatia.casa.naturii
- » **Go Free - Asociația pentru Sprijinirea Societății Civile / Cluj**
- » Militează din 2012 pentru promovarea și respectarea drepturilor omului. Lucrează în comunități vulnerabile (tineri de etnie romă, tineri din mediul rural, tineri LGBTQ+ etc).
- » În ultimii ani, Go Free a dezvoltat o Școală de Jurnalism Comunitar “StReEt”, a fost co-organizator al primului Cluj Pride și face parte din guvernanta programului European Youth Village (Satul European de Tineret).
- » Site: gofree.ro

SHARING IS CARING!

Votează și dă mai departe. | votare.ro

CAMPANII ONLINE

Campaniile online sunt o formă simplă și eficientă de informare sau conștientizare a comunității.

Poți organiza campanii pentru a motiva participarea la vot, implicarea (de exemplu participarea la consultări), sau pentru a livra informații scurte și punctuale - de exemplu pentru a informa cetățenii cum se votează, ce fac instituțiile, sau pentru combaterea fake news.

Pentru a organiza campanii eficiente, trebuie să treci neapărat prin patru etape:

- » Cercetare
- » Planificare
- » Execuție
- » Monitorizare

DE URMĂRIT LA O

Cercetare

Înainte de a începe planificarea unei campanii, trebuie să definești **care este problema** căreia vrei să-i răspunzi și dacă aceasta este relevantă în contextul și în momentul respectiv.

Exemple pot include participarea scăzută la vot, apatia cetățenilor, lipsa fondurilor pentru un domeniu pe care îl consideri important etc.

Tot în etapa asta trebuie să definești:

- » **Publicul țintă:** cine sunt cei care vor beneficia de rezultatele campaniei tale și cum poți să-i implici în tot acest proces.
O campanie destinată elevilor de liceu din orașul tău va arăta altfel față de o campanie destinată adulților tineri (18 - 30) din județ.
- » **Canale de comunicare** - trebuie să analizezi pe ce canal te focalizezi, unde crezi că este mai ușor să ajungi la publicul țintă.
Pe instagram, de exemplu sunt în prezent mai mult tineri, iar pe Facebook mai mult adulți. Nu uita să iei în considerare Tik Tok sau alte rețele care apar și unde este poate mai ușor să ajungi cunoscut.

- » **Trăsăturile campaniei** - alege tonul în care o să comunică pe tot parcursul campaniei; și asta va depinde de publicul țintă.
- » **Alte campanii** - verifică ce alte campanii mai poți găsi pe acel subiect, nu doar la tine în localitate, ci și în alte zone ale țării, poate chiar și în străinătate. Asta o să te ajute să găsești idei interesante pe care le poți adapta.

Planificare

În baza informațiilor pe care le-ai obținut din etapa de cercetare, trebuie să începi să planifici toate activitățile și să le încadrez în timp.

În etapa asta trebuie să definești:

- » **Obiectivele:** trebuie să fie cât mai clare și legate de scopul principal al campaniei. De asemenea, e important ca obiectivele să fie măsurabile și să nu fie nici exagerate, dar nici setate prea jos (modelul SMART). Dacă scopul principal este conștientizarea, obiectivele vor măsura *reach-ul* și *engagementul*; în alte situații se pot măsura *conversiile* - de exemplu câți bani au fost donați.

CAMPANIE ONLINE

» **Pregătirea conținutului** - textele și elementele grafice trebuie pregătite din timp. Nu uita să adaptezi tonul la publicul țintă, iar dacă resursele o permit, colaborează cu oameni specializați pe redactarea textelor și cu designeri grafici. Ideal, campania nu ar trebui să se rezume la postări pe *feed* în Facebook și Instagram, ci să folosească *stories*, care în Instagram permit inclusiv elemente interactive (ex. polls), sau chiar clipuri video scurte (în funcție de platformă, obiective și context, pot varia între 15 secunde și 2 minute).

» **Calendarul de postări** - campania presupune o construcție a mesajului din materialele realizate, deci postarea lor trebuie să fie temporizată. E bine să fie creat un calendar de postări, care să țină cont de alte evenimente (sărbători religioase sau de altă natură, alte evenimente care atrag atenția).

Execuție

După ce ai toate elementele pregătite, este destul de simplu să urmărești calendarul de postări și să faci postările la momentele definite. Importantă aici este *monitorizarea*.

Monitorizare

Campaniile nu sunt statice și nu se lansează în vid. E important să urmărești evoluția campaniei și să iei decizii în funcție de rezultatele intermediare și de răspunsul publicului.

În etapa asta trebuie să urmărești:

» **Mesaje și comentarii:** unii dintre cei care văd o postare, un story sau un clip vor alege să-ți scrie un mesaj să ceară detalii. Trebuie să urmărești mesajele din Facebook sau Instagram, să răspunzi cât de repede se poate.

Comentariile pe Facebook sunt foarte valoroase (ca indicator de *engagement*), câtă vreme sunt la subiect și trebuie răspuns la ele. Poți răspunde și la mesajele critice - cu calm și explicații suplimentare, dar poți să ștergi comentariile care nu sunt la subiect și chiar să blochezi *trolii* - persoanele care comentează doar să provoace reacții negative.

» **Evoluția campaniei:** monitorizează constant reachul, like-urile și engagementul sau vizualizările clipurilor. Uneori poți opri promovarea plătită sau, din contră, vei decide că trebuie să investești mai mult sau să schimbi ceva în strategia de bază.

Organizează o dezbatere publică

Dialogul ajută o comunitate să înțeleagă diversitatea de opinii pe o temă și poate clarifica prioritățile cetățenilor.

Dezbaterile pot fi organizate și de autorități, dar dacă ai un subiect important pentru tine, poți fii tu organizator - cel mai probabil vei avea nevoie de sprijin, fie de la prieteni pe care te poți baza, fie de la un ONG local interesat de temă.

Dezbaterea poate fi informală - un eveniment public la care inviți cetățeni, autorități și eventual specialiști (o consultare), sau poate fi o dezbatere formală, cu poziții pro/contra și încadrare în timp.

De reținut

Tema dezbaterii

Asigură-te că tema care te interesează este importantă și pentru alții - întreabă-ți prietenii sau fă un mic sondaj pe Facebook, dacă nu ești sigur.

Locul și momentul

Stabilește momentul în funcție de publicul țintă - mulți oameni lucrează în timpul zilei. Pentru a găsi un spațiu, poți apela la ONG-uri sau autorități locale.

Participanții

Confirmă din timp cu invitații care ai vrea să vorbească, inclusiv structura / desfășurarea evenimentului. Gândește-te și la cine va modera evenimentul, e bine să fie o persoană cu experiență de vorbit în public.

Pentru a avea o participare rezonabilă:

- » fă din timp un event pe social media, apoi invită cât mai multe persoane să participe, distribuie-l pe cât mai multe grupuri de Facebook, cere ajutorul ONG-urilor din orașul tău să promoveze și ele dezbateră;
- » trimite un comunicat către presă;
- » invită personal oameni relevanți din comunitate - profesori, activiști, reprezentanți ai autorităților locale sau ai firmelor importante; pentru aceștia este recomandabil să duci invitații tipărite și să confirmi - direct sau telefonic, prezența la eveniment.

Promovarea discuțiilor/concluziilor

În funcție de resurse, dezbateră poate fi transmisă live, pe Facebook / YouTube. Trebuie însă să apelezi la un specialist, pentru că înregistrarea cu telefonul nu este tot timpul suficientă (în special sunetul poate fi o problemă).

Nu uita să faci poze, pe care să le postezi după eveniment și să le trimiți către presă, într-un nou comunicat. Dacă ai și filmare, poți extrage clipuri scurte (5 - 10 minute) cu discuții foarte interesante.

Citizens' Assembly

O metodă inovativă de participare democratică, ce presupune luarea unor decizii privind politici publice de către un grup de cetățeni aleși aleator dar în așa mod încât să reflecte demografic localitatea (proporții corespunzătoare de bărbați/femei, tineri/vârstnici, nivel de educație sau venit etc).

Principii

Colaborare cu autoritățile

Este esențial ca rezultatele unui C.A. să fie luate în considerare de autorități. În majoritatea cazurilor, autoritățile își asumă să implementeze direct soluțiile propuse, dacă acestea au peste 80% susținere în C.A. Modalitatea de colaborare trebuie stabilită înaintea implementării.

Subiectul

Trebuie să fie relevant pentru comunitate și ales astfel încât să fie suficient de concret, să se poată face propuneri de soluționare a unor probleme sau de politici publice.

Participanții

Trebuie să fie selectați aleator prin tragere la sorți, dar cu condiția ca ei să fie reprezentativi demografic. Se va face o stratificare în funcție de vârstă, sex, venit etc, există mai multe metode care facilitează construcția grupului. Numărul participanților variază în funcție de câți locuitori are localitatea.

Transparența

Este un principiu fundamental, menit să crească încrederea comunității în proces. Evenimentul trebuie să fie transmis live, presa trebuie să aibă acces neîngrădit.

Implementare

- » Durata poate să varieze între câteva ore și câteva zile, în funcție de cât de complexă este problema dezbătută și dimenisunea grupului.
- » Facilitatorii au un rol important, pentru a se asigura că toate opiniile sunt luate în considerare.
- » La un C.A. trebuie invitați cât mai mulți specialiști/experti care să țină prezentări legate de subiect. Autoritățile publice pot avea reprezentanți care să prezinte situația în momentul respectiv.

4.

ALEGERI ALEGERI ALEGERI

În orice societate democratică, alegerile reprezintă o traducere a voinței cetățenilor.

Dar forțele politice nu „joacă” întotdeauna corect, deci verificarea corectitudinii procesului reprezintă un drept care trebuie folosit.

Cetățenii pot participa la monitorizarea alegerilor, dacă optează

să fie acreditați ca observatori independenți, de către asociații care au acest obiect de activitate.

Pașii pentru acreditare, responsabilitățile și „puterile” astfel obținute sunt detaliate în capitolul curent.

Informațiile din această secțiune se referă la alegerile locale și sunt preluate din legislația valabilă în anul 2020.

Legile care reglementează alegerile pot să aibă parte de modificări. De exemplu, doar din 2019 se votează direct și pentru președintele consiliului județean (procedura veche presupunea alegerea sa de către consilul județean).

În momentul de față, cetățenii aleg prin vot direct primarul, președintele consiliului județean, membrii consiliului local și membrii consiliului județean.

Cine votează la „locale”?

Pentru alegerile locale ai dreptul să votezi dacă:

- » Ai împlinit vârsta de 18 ani, inclusiv dacă o îplinești în ziua alegerilor.
- » Nu ai interdicție din cauze legale.
- » Ești cetățean român sau al Uniunii Europene și ai domiciliul sau reședința (adică flotent) în localitatea în care vrei să votezi.

Viza de flotent

Reședința temporară se stabilește la evidența populației unde completezi o cerere tipizată și lași buletinul. În plus, trebuie să faci dovada că poți sta la adresa pe care o treci în cerere, într-una dintre cel două variante:

- » ai un contract de proprietate sau de chirie (înregistrat) pe adresa dorită;
- » te ia cineva în spațiu, caz în care trebuie să meargă cu tine să completeze o declarație (având și contractul de proprietate/chirie cu care dovedește că poate face asta).

Înainte de asta, trebuie să plătești o taxă, la poștă sau la direcția de taxe locale, iar contractul de proprietate sau chirie trebuie și în original și în copie.

Cum se votează la „locale”?

La alegerile locale se poate vota cu cartea de identitate, cartea electronică de identitate (noua variantă de C.I., care ar trebui să apară din august 2021), cartea de identitate provizorie sau buletinul de identitate. În condiții speciale se poate vota cu pașaportul diplomatic, pașaportul diplomatic electronic, pașaportul de serviciu sau pașaportul de serviciu electronic, iar în cazul elevilor din școlile militare, se poate vota cu carnetul de serviciu militar.

Cetățenii Uniunii Europene care au reședință în România pot vota - în localitatea de reședință - cu orice document valabil.

Liste electorale

- » **Permanente** - ești trecut pe aceste liste dacă ai domiciliul în localitatea unde votezi.
- » **Complementare** - te vei găsi aici dacă ești cetățean al Uniunii Europene cu drept de vot și te afli în evidențele Inspectoratului General pentru Imigrări (ai domiciliul sau reședința în localitatea pentru care se întocmește lista).
- » **Suplimentare** - vei fi trecut pe aceste liste (inițial necompletate), dacă ai reședința provizorie în respectiva localitate (viza de flotent).

FII OBSERVATOR LA VOT!

Dacă vrei alegeri corecte | www.votare.ro

Monitorizarea alegerilor

Pentru asigurarea unor alegeri corecte, există două modalități în care se monitorizează alegerile - prin *delegați* și prin *observatori independenți*.

Delegații sunt *reprezentanți ai partidelor* care participă la alegeri și reprezintă interesul fiecărui partid (se verifică unii pe ceilalți).

Delegații sunt alocați în secțiile de vot de către conducerea fiecărui partid și trebuie să stea în secție de la deschidere la închidere, fiind plătiți pentru această activitate (din bugetul de stat).

Observatorii sunt *reprezentanți ai cetățenilor* - rolul lor este de a observa procesul în sine, atât pentru a oferi o garanție comunității, dar și pentru a putea propune îmbunătățiri pentru viitor.

Observatorii pot sta într-o singură secție, sau pot verifica mai multe secții - programul lor este făcut de comun acord cu asociația care-i acreditează.

Cum e să fii observator?

E mișto să stai și să privești oamenii care vin la vot.

De la cei hotărâți, care știi de mult timp cu cine să voteze, până la cei care se hotărăsc pe loc, după cum înțelege fiecare democrația și politica.

- Adrian -

Două lucruri m-au „prins”: privirea delegaților din secție din momentul când află că sunt „urmăriți” și numărarea voturilor.

E interesant să vezi cum funcționează democrația, din interior.

- Ciprian -

Când ești observator, te surprinde înflăcărea cu care ajungi să vorbești despre alegeri, iar adrenalina crește când verva și energia ta îi contaminatează și pe alții, când trezești în ceilalți ființa lor civică.

- Smaranda -

Cel mai tare este că poți să vezi cum arată România profundă și pleci din secție cu gândul că poate datorită ție alegerile s-au desfășurat cum trebuie, până la urmă aici se face schimbarea.

- Florin -

Cum ajungi observator?

Cine poate să fie observator?

Ca să fii observator, trebuie să ai drept de vot (18 ani, fără interdicții). În plus, trebuie să nu fii membru într-un partid politic (vei da o declarație în acest sens).

Ce trebuie făcut?

Există mai multe asociații care pot acredita observatori la fiecare tură de alegeri. Tot ce trebuie să faci este să găsești un asemenea ONG cu care crezi că poți colabora și să te înscrii pentru a fi acreditat de ei.

De obicei ONG-urile implicate vor avea o platformă online pentru înregistrare, deși uneori e posibil ca procesul să se desfășoare prin email.

Ce înseamnă acreditarea?

Sunt diferite forme în care se poate face acreditarea unui observator, în funcție de modificările pe care AEP (Autoritatea Electorală Permanentă) le aduce procedurilor.

De cele mai multe ori, acreditarea este un ecuson semnat și ștampilat de ONG-ul care face acreditarea. În alte situații, acreditare poate fi o listă cu toate persoanele acreditate, trimisă de către ONG către Biroul Electoral Județean.

Superputerile Observatorilor

Prezența în secție

Simpla prezență în secțiile de vot este, în general, importantă - biroul secției de vot (delegații și președintele) sunt de obicei mai atenți, dacă știi că sunt „verificați”.

Posibilitatea de a depune reclamații

Legea spune că observatorul poate depune reclamații scrise, fie către președintele secției, fie către Biroul Electoral Județean. Nerespectarea regulilor poate atrage sancționarea delegaților sau președintelui cu amendă sau chiar cu răspundere penală.

Comunitatea

Dacă te înscrii observator, caută un ONG care oferă sprijin constant pe durata alegerilor. Contactul prin WhatsApp, telefon, sau alte mijloace, poate fi un ajutor excelent.

Observatorul trebuie să nu
întrerupă și să nu încurce
procesul de vot.
Dacă sunt probleme,
va depune reclamații,
iar în situații excepționale
poate chema poliția.

Ziua unui observator

deschiderea

În mod ideal, trebuie să ajungi în secție înainte să se deschidă, deci în jurul orei 6 dimineața. Înainte să înceapă votarea, poți verifica dacă totul e ok:

- » să fie sigilate secția și urnele;
- » să nu fie materiale electorale în secție;
- » să nu fie persoane neautorizate (ex. Primarul);
- » să fie în regulă buletinele de vot și ștampilele.

- ziua -

După ce votarea începe, pe tot parcursul zilei, observatorul trebuie să monitorizeze dacă procesul se desfășoară în condiții bune. Ca observator, poți alege să stai într-o singură secție, sau poți verifica în mai multe secții:

- » dacă votarea decurge fluent sau se formează coadă;
- » să nu apară persoane neautorizate;
- » să nu fie indicații către alegători cum să voteze;
- » să nu intre mai multe persoane în cabina de vot (decât în cazurile excepționale);
- » să nu se îngreșească dreptul de vot.

închiderea

A doua perioadă esențială este închiderea secțiilor: observatorul poate asista la numărătoare, pentru a se asigura că se desfășoară corect:

- » dacă numărarea voturilor respectă procedurile;
- » dacă numărul alegătorilor care s-au prezentat la vot corespunde cu numărul buletinelor de vot din urnă;
- » dacă se anulează buletinele neutilizate.

Pentru ONGuri

Dacă ești implicat într-un ONG sau vrei să înființezi unul și te interesează să acreditezi observatori, trebuie să știi trei lucruri:

- asociația trebuie să aibă specificat în statut că are obiect al activității observarea alegerilor sau apărarea democrației și a drepturilor omului;
- poți acredita observatori doar dacă asociația este înființată cu cel puțin 6 luni înainte;
- dacă ai îndeplinit condițiile de mai sus, trebuie să trimiți înainte de fiecare tur de alegeri o cerere către AEP, împreună cu o copie a statutului asociației și a hotărârii judecătorești de înființare. Documentele pot fi trimise prin e-mail, fax sau pot fi depuse la registratura AEP.

Coordonarea observatorilor

Dacă lucrezi cu un ONG și vrei să contribuiți la monitorizarea alegerilor, ține cont de câteva idei:

1. După primirea acreditării, poți începe să recrutezi observatori. Pentru a face asta îți recomandăm să gândești o campanie prin care să ai un impact cât mai mare.
2. În etapa de recrutare asigură-te că ai un proces de selecție ca să poți verifica dacă cei care se înscriu îndeplinesc condițiile legale de a fi observatori.
3. După ce ai selectat observatorii, urmează alocarea lor pe secții. Aici trebuie să ai în vedere că unii dintre ei o să vrea să fie mobili, alții staționari, în timp ce unii vor să observe în echipă, iar alții individual.
4. În ziua alegerilor trebuie să coordonezi în timp real observatorii din secțiile de vot; în funcție de numărul de observatori, va trebui să ai mai multe persoane care să țină legătura cu ei.
Coordonarea se poate face prin grupuri de WhatsApp la nivel de localitate sau regiune, sau prin telefon.

5.

MAI MULT, MAI ORGANIZAT

Zicala „unde-s mulți, puterea crește” rămâne valabilă și în ceea ce privește implicarea civică.

Cetățenii au la dispoziție diverse mecanisme de control și presiune la adresa celor care îi conduc, dar dincolo de inițiativele individuale există și posibilitatea de a „lupta”

într-o formă mai eficientă, prin intermediul unui ONG, prin care să se dobândească o voce mai puternică și o vizibilitate mai mare.

Înființarea unui ONG presupune mai mulți pași, pe care ar fi bine să-i cunoașteți înainte.

Asociația ta în șapte pași

Rezervarea denumirii

Sediul asociației

Actul constitutiv și statutul asociației

Patrimoniul inițial

Cazierul fiscal pentru membrii fondatori

Depunerea dosarului și obținerea
personalității juridice

Certificatul de înregistrare fiscală

1

Rezervarea denumirii

Primul lucru pe care trebuie să îl faci dacă vrei să înființezi o asociație este să rezervi o denumire și să obții dovada rezervării acesteia.

Pentru asta trebuie să mergi mai întâi la Trezorerie pentru achitarea taxei pentru rezervare (în prezent 36 de lei).

După ce ai dovada plății, poți completa cererea pentru rezervarea denumirii, care trebuie să ajungă la Ministerul Justiției (prin poștă, dacă nu ești din București).

În cerere se pot trece maximum trei variante de denumire, din care se va selecta în ordinea în care sunt trecute.

Rezervarea este valabilă 6 luni și poate fi prelungită cu 3 luni (se achită o nouă taxă de 18 lei).

Reguli privind denumirea

În primul rând, denumirile asociațiilor trebuie să fie unice. Mai exact, legea spune că trebuie să fie suficient de diferite, încât să nu se creeze confuzie.

Ca să verifici dacă denumirea pe care o vrei este disponibilă, poți descărca lista asociațiilor din România, în format PDF sau în

Excel, din Registrul National ONG, disponibil pe site-ul Ministerului Justiției (<http://www.just.ro/registrul-national-ong/>).

În rest, ai grijă ca denumirea aleasă să nu creeze confuzie cu denumirea unor autorități, instituții publice sau structuri profesionale - de exemplu nu poți folosi termeni precum „comisariat”, „inspectorat”, „barou” etc.

2

Sediul asociației

Pentru a putea înființa o asociație, trebuie să existe un sediu social care se va trece în acte chiar dacă, de cele mai multe ori, acest spațiu nu se folosește efectiv ca birou.

Sediul social poate fi într-un imobil propriu sau închiriat, sau în locuința unuia din membrii fondatori.

Oricum ar fi, pentru înregistrare trebuie să ai pregătite contractul de închiriere/vânzare-cumpărare, dar și un contract de comodat între proprietar și asociație.

Actul constitutiv și statutul

Sunt documentele principale pentru o asociație.

Actul constitutiv afirmă voința fondatorilor să înființeze asociația, iar statutul definește obiectivele, organizarea/conducerea, drepturile și obligațiile membrilor.

Atât actul constitutiv, cât și statutul trebuie să fie autentificate de un avocat în 4 exemplare.

Dacă ai resurse sau cunoștințe cu experiență, cere ajutorul - sunt multe variante, care pot fi mai mult sau mai puțin potrivite în funcție de viziunea pentru asociație, iar modificările ulterioare presupun din nou o procedură care consumă timp și resurse.

Statutul trebuie să conțină în mod obligatoriu:

- » Scopului și obiectivele asociației.
- » Modul de dobândire și de pierdere a calității de membru.
- » Drepturile și obligațiile membrilor.

- » Categoriile de resurse ale asociației (sursele din care banii pot intra în asociație - cotizații, venituri realizate din activități desfășurate în condițiile legii și pe baza statutului, donații etc.);
- » Atribuțiile organelor de conducere ale asociației (în general Adunarea Generală și Consiliul Director ș.a.m.d);
- » Destinația bunurilor, în cazul dizolvării asociației.

Actul constitutiv trebuie să conțină obligatoriu:

- » Datele de identificare ale membrilor fondatori.
- » Exprimarea voinței de asociere a membrilor fondatori și obiectivul asociației.
- » Denumirea și sediul asociației.
- » Durata de funcționare – pe termen determinat sau pe durată nedeterminată.
- » Patrimoniul inițial al asociației – care nu poate fi mai mic de 200 de lei.
- » Organele de conducere, de obicei Adunarea Generală a Asociațiilor și un Consiliu Director (ai cărui membri trebuie nominalizați).

4

Patrimoniul inițial

Asociația trebuie să aibă un patrimoniu inițial de minimum 200 de lei.

Pentru început, având în vedere că asociația nu este înregistrată, pentru a face dovada capitalului social inițial ai nevoie să deschizi un cont bancar curent, care se va transforma într-un cont în numele asociației după finalizarea procedurii de înregistrare.

Pentru acest cont, ai nevoie de:

- » Actul Constitutiv atestat de avocat.
- » Statut atestat de avocat.
- » Copii după actele de identitate ale membrilor fondatori.
- » Rezervarea de denumire.

5

Cazierul fiscal

Cazierul fiscal se obține de la orice ANAF, prin completarea formularului 502. Formularul îl poți lua direct de la ANAF sau îl poți găsi online. Îl primești pe loc și nu plătești nimic. Acesta este valabil 30 de zile. Trebuie să ai la tine o copie a buletinului.

6

Depunerea dosarului

Dosarul se depune la judecătoria (în funcție de adresa la care va fi sediul asociației) și trebuie să conțină:

- » Actul constitutiv și statutul.
- » Dovada disponibilității denumirii eliberată de Ministerul Justiției
- » Dovada patrimoniului inițial – făcută printr-un extras de cont și chitanța aferentă depunerii sumei.
- » Dovada sediului (contract de comodat + act de proprietate

- » Chitanța care atestă achitarea taxei judiciare de timbru (100lei).
- » Copii ale cărților de identitate ale membrilor.
- » Cazierele fiscale ale asociațiilor.
- » O cerere tip în care se solicită acordarea personalității juridice și înscrierea asociației în registrul persoanelor juridice fără scop patrimonial – cererea se obține direct de la judecătoria.

Actele se trimit și prin e-mail, în format PDF și WORD 2003. În termen de trei zile de la depunerea documentelor, judecătorul desemnat de președintele instanței verifică legalitatea acestora și dispune înscrierea asociației în Registrul asociațiilor și fundațiilor.

În cazul în care lipsește ceva, reprezentantul asociației va fi citat pentru a remedia neregularitățile.

La cerere, reprezentantului asociației i se oferă un certificat de înscriere care face dovada constituirii acesteia.

Certificatul de înregistrare fiscală

Ultimul pas este eliberarea certificatului de înregistrare fiscală. Deși asociația este o persoană juridică cu scop nepatrimonial, constituirea acesteia se înregistrează la ANAF. Dovada acestei înregistrări este reprezentată chiar de acest certificat. Pentru eliberarea certificatului ai nevoie de următoarele documente:

- » Certificatul de înscriere în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor;
- » Copie carte de identitate.

CUVÂNT de ÎNCHEIERE

Să fii cetățean înseamnă să-ți pese de cei din jur. Să-ți cunoști drepturile și responsabilitățile. Să respecti legea. Să votezi.

Să fii cetățean înseamnă să înțelegi că ai o voce, că ce crezi tu contează. Înseamnă să fii informat, să fii conștient de ce se întâmplă în jurul tău. Înseamnă să intervii dacă vezi o nedreptate, să protestezi când autoritățile nu-și fac treaba.

Să fii cetățean înseamnă să vrei să înveți în continuu, să vrei să fii mai bun, pentru tine, pentru cei din jur.

Democrația nu funcționează ca un perpetuum mobile, are nevoie să fie „alimentată” și verificată.

Am sintetizat în ghid instrumentele necesare implicării; modalitățile sunt multiple și nu necesită o înzestrare specială, un anumit tip de profil al cetățeanului. Există pentru fiecare ceva de făcut.

CIVICULT: GHID DE ATITUDINE ȘI ACTIVARE CIVICĂ

Alba Iulia, 2020
forum.ong / civicult.ro

Un proiect:

Finanțat prin:

Dezvoltat de:

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile